

Ești considerat **victimă a unei infracțiuni** dacă ai suferit un prejudiciu fizic, moral sau material, ca urmare a unui incident considerat infracțiune conform legislației naționale în vigoare. Sunt considerate victime ale unei infracțiuni și membrii familiei unei persoane decedate ca urmare a unei infracțiuni și care au suferit prejudicii în urma decesului persoanei respective.

În calitate de victimă a infracțiunilor, legea îți conferă anumite drepturi înainte, în timpul și la finalul procesului penal.

Primele două faze ale procesului penal în România sunt: urmărirea penală și judecata (procesul). În timpul urmăririi penale, organele de cercetare penală, sub supravegherea procurorului, cercetează cazul, adună dovezi în scopul găsirii făptuitorului. La finalul urmăririi penale, poliția trimite cazul la parchet, odată cu toate datele și dovezile adunate la dosar. După primirea dosarului, procurorul de caz analizează cazul și decide dacă acesta merge în următoarea fază, respectiv judecată sau dacă dosarul trebuie închis.

Odată ce dosarul ajunge în fața instanței de judecată, completul de judecători examinează faptele și audiază persoanele implicate pentru a stabili vinovăția inculpatului. Odată stabilită vinovăția, făptuitorul primește o pedeapsă. Dacă instanța apreciază că învinuitul nu este vinovat, atunci acesta este eliberat.

Faceți clic pe link-urile de mai jos pentru a găsi informațiile de care aveți nevoie:

- 1 - Drepturile pe care le am dacă am fost victima unei infracțiuni
- 2 - Denunțarea unei infracțiuni și drepturile mele pe parcursul cercetării sau al procesului
- 3 - Drepturile pe care le am după proces
- 4 - Despăgubiri
- 5 - Drepturile pe care le am în materie de sprijin și asistență

Ultima actualizare: 04/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

1 - Drepturile pe care le am dacă am fost victima unei infracțiuni

Ce informații voi primi din partea autorităților (de ex. poliție, parchet) după săvârșirea infracțiunii, chiar înainte de sesizarea acesteia?

Organele judiciare, precum și orice alte instituții ale statului cu care interacționați vă vor informa cu privire la posibilitatea de a se adresa serviciilor pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului (DGASPC-uri), precum și ONG-urilor care furnizează astfel de servicii.

Informarea se face atât verbal, cât și prin înmânarea sub semnătură a unui formular care cuprinde cel puțin adresa serviciului pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor din raza teritorială a instituției care face informarea și enumerarea atribuțiilor acestuia.

Primul organ judiciar (poliție/parchet) la care vă prezentați sau, după caz, serviciile pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, la primul contact, vă vor informa cu privire la drepturile pe care le aveți și serviciile de sprijin și protecție de care puteți beneficia.

Vi se vor furniza informații cu privire la:

tipul de sprijin de care puteți beneficia și din partea cui, inclusiv informații de bază privind accesul la asistență medicală, asistență psihologică și cazare alternativă;

organul de urmărire penală la care puteți face plângere;

dreptul la asistență juridică și instituția unde vă puteți adresa pentru a o obține;

condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite;

drepturile de care beneficiați în cadrul procedurii penale (inclusiv de măsuri de protecție ca și martor amenințat);

condițiile și procedura pentru acordarea compensațiilor financiare de către stat;

dreptul de a apela la un mediator;

În cazul în care locuiți pe teritoriul unui alt stat membru UE, informații privind posibilitatea de depunere a plângerii penale sau a cererii de acordare a compensației financiare din partea statului pe teritoriul statului respectiv, și, respectiv posibilitatea de a fi audiat/ă de autoritățile judiciare române fără a fi prezent/ă pe teritoriul României.

Toate aceste informații vă vor fi aduse la cunoștință într-o limbă pe care o înțelegeți. Veți primi și un formular cu toate aceste informații pe care va trebui să îl semnați. Cu ocazia primului contact cu autoritățile, puteți fi însoțit de o persoană aleasă de dvs.

Dacă depuneți plângere la organul judiciar, veți primi o confirmare scrisă a acesteia. Plângerea se poate face în scris sau oral. De asemenea, puteți însărcina o altă persoană să sesizeze infracțiunea, dacă o mandatați în scris. Procura scrisă și semnată de dumneavoastră va fi atașată la dosar.

Nu locuiesc în țara din UE în care a avut loc infracțiunea (cetățeni din UE și din afara UE). Cum îmi sunt protejate drepturile?

Dacă sunteți cetățean străin și ați fost victimă unei infracțiuni pe teritoriul României, puteți beneficia de toate drepturile de care beneficiază și cetățenii români care au fost victime ale infracțiunilor.

Dacă nu vorbiți limba română, aveți dreptul la un translator gratuit, care să vă asiste în timpul interacțiunilor cu autoritățile, inclusiv depunerea plângerii într-o limbă pe care o înțelegeți, precum și primirea într-o limbă pe care o înțelegeți a informațiilor la care aveți dreptul momentul sesizării faptei.

În cazul în care locuiți pe teritoriul unui alt stat membru UE, aveți posibilitatea de depunere a plângerii penale sau a cererii de acordare a compensației financiare pe teritoriul statului respectiv. De asemenea, aveți posibilitatea de a fi audiat/ă de autoritățile judiciare române fără a fi prezent/ă pe teritoriul României.

Dacă sunteți victimă a traficului de persoane, puteți primi cazare în centrele special amenajate, unde beneficiați de protecție. În timpul procesului penal, veți obține informații despre desfășurarea procedurilor, într-o limbă pe care o înțelegeți; puteți beneficia de consiliere psihologică și asistență medicală.

Autoritățile române vor face tot posibilul să asigure repatrierea dumneavoastră în cel mai scurt timp și vă vor oferi protecție escortându-vă până la granița română.

Dacă sunteți cetățean străin, puteți beneficia de compensații financiare din partea statului, dacă sunteți victima: tentativei la infracțiunile de omor și omor calificat, prevăzute la art. 188 și 189 din Codul penal; infracțiunii de vătămare corporală, prevăzută la art. 194 din Codul penal; infracțiunilor intenționate care au avut ca urmare vătămarea corporală a victimei, violenței în familie, prevăzută de art. 199 din Codul penal; infracțiunilor de viol, act sexual cu un minor și agresiune sexuală prevăzute la art. 218 - 220 din Codul penal; o infracțiune de trafic de persoane și trafic de minori, prevăzute la art. 210 și 211 din Codul penal, o infracțiune de terorism, precum și orice altă infracțiune intenționată comisă cu violență.

De asemenea, puteți beneficia de asistență juridică gratuită dacă sunteți victima tentativei la infracțiunile de omor, omor calificat, a unei infracțiuni de vătămare corporală, a unei infracțiuni intenționate care a avut ca urmare vătămarea corporală, unei infracțiuni de viol, agresiune sexuale, act sexual cu un minor, corupere sexuală a minorilor. Totodată, de același drept beneficiază soțul, copiii și persoanele aflate în întreținerea persoanelor decedate prin săvârșirea infracțiunilor de omor, omor calificat, precum și a infracțiunilor intenționate care au avut ca urmare moartea persoanei.

În cazul în care sesizez săvârșirea unei infracțiuni, ce informații voi primi?

În momentul în care sesizați o infracțiune, polițistul care înregistrează plângerea vă va explica procedura ulterioară. Vi se vor aduce la cunoștință drepturile pe care le aveți și serviciile de care puteți beneficia. Poliția este obligată să întocmească un proces verbal în care sunt indicate toate informațiile care ți v-au comunicat.

Veți primi informații despre:

drepturile dumneavoastră în procesul penal;

organizațiile care oferă sprijin ca și tipul de sprijin oferit;

cum puteți obține protecție;

condițiile și procedura pentru obținerea compensațiilor financiare din partea statului.

condițiile și procedura pentru a obține un apărător din oficiu;

condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite;

dreptul de a apela la un mediator ;

dreptul de a fi informat/ă, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, cu privire la punerea acestuia în libertate;

În cazul în care locuiți pe teritoriul unui alt stat membru UE, informații privind posibilitatea de depunere a cererii de acordare a compensației financiare din partea statului pe teritoriul statului respectiv, și, respectiv posibilitatea de a fi audiat/ă de autoritățile judiciare române fără a fi prezent/ă pe teritoriul României.

Ulterior, pe parcursul derulării procedurii, puteți primi informații privind desfășurarea anchetei, precum și, în cazul în care procurorul decide să nu trimită cazul în fața instanței, o copie a acestei decizii. Pentru aceasta, trebuie să faceți o cerere adresată polițistului sau procurorului care se ocupă de cazul dumneavoastră și să indicați o adresă pe teritoriul României, o adresă de email sau de mesagerie electronică la care să vă fie comunicate informațiile.

În cazul în care procurorul va decide să trimită cazul în fața instanței de judecată, veți fi citat la judecată.

Atunci când veți fi audiat, veți fi de asemenea informat cu privire la următoarele drepturi și obligații pe care le aveți:

dreptul de a fi asistat de avocat sau, dacă este cazul, dreptul de a vi se desemna un avocat din oficiu;

dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii, în condițiile prevăzute de lege;

dreptul de a fi informat cu privire la desfășurarea procedurii;

dreptul de a formula plângere prealabilă, atunci când aceasta este necesară (pentru unele tipuri de infracțiuni este necesară cererea dumneavoastră pentru continuarea procesului împotriva autorului, cerere care se exprimă printr-o plângere prealabilă. Organele judiciare vă vor da lămuriri cu privire la aceasta, atunci când este cazul. Prin plângerea prealabilă solicitați continuarea procesului penal împotriva persoanei care a comis o infracțiune împotriva dumneavoastră. Plângerea prealabilă nu este aceeași cu plângerea pe care o depuneți la poliție sau parchet pentru a informa despre săvârșirea unei infracțiuni împotriva dumneavoastră.

dreptul de a vă constitui parte civilă;

obligația de a vă prezenta la chemările organelor judiciare;

obligația de a comunica orice schimbare de adresă;

dreptul de a fi informat cu privire la eliberarea în orice fel a autorului infracțiunii, în cazul în care acesta va fi condamnat la o pedeapsă cu închisoarea sau arestat preventiv.

Am dreptul să beneficiaz în mod gratuit de servicii de interpretare sau de traducere (atunci când contactez poliția sau alte autorități ori în cursul cercetării și al procesului)?

Da. Pe parcursul întregii proceduri penale aveți dreptul la traducere și interpretare.

Cum se asigură autoritățile că înțeleg și că mă fac înțeles (în cazul copiilor sau al persoanelor care suferă de un handicap)?

În cazul victimelor care au nevoie de protecție potrivit legii, organul judiciar poate dispune audierea acestora prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor.

De asemenea, audierea victimelor cu deficiențe de auz sau vorbire se efectuează cu participarea unor persoane care are capacitatea de a comunica prin limbajul special. În această situație comunicarea se poate face și în scris.

Servicii de sprijin pentru victime

În scopul acordării măsurilor de sprijin și protecție adecvate, victimele vor fi evaluate în mod individual. Evaluarea victimelor se realizează de către serviciile pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor sau de furnizori privați de servicii sociale. Dacă este cazul, acestea colaborează cu furnizori de servicii medicale, în sistem de stat sau privat, cu acordul victimei.

Serviciile de sprijin și protecție acordate atât victimelor infracțiunilor, cât și membrilor familiei acestora pot consta în:

informare privind drepturile victimei;

consiliere psihologică, consiliere cu privire la riscurile de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare;

consiliere privind aspectele financiare și practice subsecvente infracțiunii;

servicii de inserție/reinserție socială;

sprijin emoțional și social în scopul reintegrării sociale;

informații și consiliere cu privire la rolul victimei în cadrul procedurilor penale, inclusiv pregătirea pentru participarea la proces;

îndrumarea victimei către alte servicii specializate, atunci când este cazul: servicii sociale, serviciile medicale, servicii de ocupare, de educație sau alte servicii de interes general acordate în condițiile legii.

Serviciile de sprijin și protecție pot fi acordate în:

centre de zi care asigură în principal informare, consiliere, sprijin emoțional și social în scopul reintegrării sociale, consiliere psihologică, consiliere juridică, consiliere privind aspectele financiare, serviciile de inserție/reinserție socială etc.;

centrele rezidențiale care oferă cazare provizorie adecvată pentru victimele care au nevoie de un loc sigur din cauza unui risc iminent de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare.

Victimele violenței domestice, ale traficului de persoane pot beneficia de cazare în centre de primire de tip rezidențial unde li se asigură gratuit, pe o perioadă determinată, asistență familială atât victimei, cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia, protecție împotriva agresorului, asistență medicală și îngrijire, hrană, cazare, consiliere psihologică și consiliere juridică.

Cine oferă sprijin pentru victime?

În structura organizatorică a fiecărei direcții generale de asistență socială și protecția copilului (DGASPC) se înființează un serviciu pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor.

Serviciile de sprijin pot fi acordate și de furnizori privați de servicii sociale.

În situația în care ați fost victima violenței domestice, vă puteți adresa Agenției Naționale pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei și Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului (DGASPC).

Dacă aveți sub 18 ani și ați fost victima unei infracțiuni, vă puteți adresa Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) și Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului (DGASPC).

Dacă ați fost victima traficului de persoane, vă puteți adresa Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane (ANITP) din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (MAI).

Ministerul Justiției este autoritatea română responsabilă cu asistența în procedura obținerii de compensații financiare de către victimele unei infracțiuni intenționate comise cu violență pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, altul decât cel în care victima locuiește în mod legal.

Totodată, există o serie de organizații neguvernamentale (ONG) care oferă diverse tipuri de sprijin pentru victime. În funcție de instituția căreia vă adresați, această vă va redirecționa către ONG-ul respectiv.

Mă va îndruma în mod automat poliția către un serviciu de sprijin pentru victime?

Da, organele judiciare sunt obligate să vă îndrume către astfel de servicii.

Cum mi se protejează confidențialitatea?

Activitatea de informare, sprijin și protecție a victimelor se realizează cu păstrarea confidențialității asupra datelor personale și informațiilor referitoare la viața privată și situația de dificultate în care se află victima. Serviciile de sprijin se acordă în condițiile păstrării anonimatului și fără a încheia contract cu beneficiarii. Stocarea datelor privind victimele infracțiunilor se face pentru o perioadă de 1 an, în scopul folosirii acestora în activitatea de sprijinire și protecție a victimelor infracțiunilor sau al furnizării către organele judiciare, la solicitarea acestora. La expirarea termenului de 1 an, datele stocate se șterg.

În cazul în care beneficiați de măsuri de sprijin și protecție acordate victimelor, datele dv. de identificare vor fi păstrate pe toată perioada acordării respectivelor măsuri și 3 luni după încheierea acestora.

Centrele de cazare pentru victimele violenței domestice și ale traficului de persoane sunt secrete.

Atât în timpul urmăririi penale, cât și în faza de judecată, dacă organele judiciare apreciază că viața intimă sau demnitatea dumneavoastră pot fi afectate din cauza informațiilor pe care le furnizați sau din alte cauze, pot lua, la cererea dumneavoastră sau din oficiu, unele măsuri pentru protejarea confidențialității și a intimității dumneavoastră, cum ar fi:

protecția datelor dumneavoastră de identitate;

audierea/ascultarea dumneavoastră fără a fi prezent, prin intermediul mijloacelor audio-video, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente;

nepublicitatea ședinței de judecată pe durata ascultării dumneavoastră.

De asemenea, pe durata judecății, instanța poate interzice publicarea, de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea ta.

Tot în faza de judecată, dacă judecarea în ședință publică ar putea să vă afecteze demnitatea sau viața intimă, instanța poate declara ședință nepublică.

Trebuie să sesizez săvârșirea infracțiunii pentru a avea acces la serviciile de sprijinire a victimelor?

Măsurile de informare, sprijin și protecție acordate victimei nu sunt condiționate de introducerea unei plângeri în fața organelor de urmărire penală.

Protecția personală în cazul în care sunt în pericol

Ce tipuri de protecție sunt disponibile?

Atât în timpul urmăririi penale, cât și în faza de judecată, aveți dreptul la măsuri de protecție, atunci când organele judiciare apreciază că vă aflați în pericol. Este foarte important să știți că, dacă organele judiciare apreciază că sunteți în pericol din cauza informațiilor pe care le furnizați sau din alte cauze, pot lua, la cererea dumneavoastră sau din oficiu, unele măsuri pentru a vă proteja, precum:

supravegherea și paza locuinței sau asigurarea unei locuințe temporare;

însoțirea și asigurarea protecției dumneavoastră sau a membrilor familiei dumneavoastră în cursul deplasărilor;

protecția datelor dumneavoastră de identitate (datele personale pot fi omise de la dosar și vi se poate proteja identitatea, menținând-o secretă);

audierea/ascultarea dumneavoastră fără a fi prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente (în acest fel, nu mai este necesar să vă prezentați în fața ofițerului de poliție, a procurorului sau a judecătorului și nu vă veți mai afla în același loc cu infractorul).

nepublicitatea ședinței de judecată pe durata ascultării dumneavoastră;

De asemenea, pe durata judecății, instanța poate interzice publicarea de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea dumneavoastră.

Totodată, dacă aveți calitatea de martor în procesul penal sau, fără a avea vreo calitate în dosar, prin informațiile pe care le furnizați contribuiți la aflarea adevărului în cauze privind infracțiuni grave sau la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite, puteți solicita ofițerului de poliție sau procurorului care conduce cercetările să vă plaseze în programul de protecție a martorilor. Acest program include o serie de măsuri precum:

identitate menținută secretă, inclusiv participarea la audieri făcând-se prin distorsionarea vocii sau a imaginii dumneavoastră;

protecția locuinței de domiciliu și escorta poliției pentru cazurile în care sunteți solicitat să vă prezentați în fața organelor de urmărire penală;

schimbarea domiciliului;

schimbarea identității, inclusiv schimbarea înfățișării, dacă situația o cere.

Dacă sunteți admis în programul de protecție a martorilor, puteți beneficia de asistență suplimentară pentru:

a fi integrat într-un mediu social diferit;

obținerea de noi calificări profesionale;

obținerea unei noi slujbe;

ajutor financiar până la găsirea unui nou loc de muncă.

Dacă este necesar, rudele de gradul întâi (copii, părinți), precum și soțul/soția pot intra în programul de protecție a martorilor.

Dacă nu ați fost introdus în programul de protecție a martorilor în timpul urmăririi penale, vă puteți adresa instanței cu această solicitare.

În funcție de tipul infracțiunii, puteți beneficia de diferite alte tipuri de protecție:

Dacă sunteți victima violenței domestice, puteți solicita organului de poliție îndepărtarea de îndată a agresorului din locuința comună, pe baza unui ordin de protecție provizoriu, care va opera până la emiterea ordinului de protecție de către instanța de judecată. O altă posibilitate este ca dumneavoastră, în calitate de victimă, să fiți primit/ă într-un centru pentru protecția victimelor violenței domestice. Admiterea în aceste centre se face doar în cazuri de urgență sau cu aprobarea conducerii centrului. Odată admis/ă în centru, puteți beneficia gratuit de cazare, masă, îngrijiri medicale, consiliere psihologică și asistență juridică. Dacă sunteți victima a traficului de persoane, puteți fi primit/ă în centre pentru protecția victimelor. Conform legii, cazarea în aceste centre se face pe o perioadă de cel mult 90 de zile, dar instanța poate dispune extinderea perioadei până la încheierea procesului. Ședințele de judecată în cauzele privind infracțiunea de trafic de minori sunt nepublice. De asemenea, în astfel de cauze, ascultarea minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se face în prezența unui psiholog, respectiv a unui reprezentant al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului. Anunțați polițistul, procurorul sau judecătorul dacă considerați că vă aflați în pericol și furnizați cât mai multe informații despre acest lucru. Măsurile de mai sus sunt valabile atât pentru faza de urmărire penală, cât și pentru cea de judecată.

Cine îmi poate oferi protecție?

Veți beneficia de protecția poliției române.

Va evalua cineva cazul meu pentru a se vedea dacă există în continuare riscul de a fi vătămat sau prejudiciat de către autorul infracțiunii?

În vederea evitării victimizării secundare, se asigură evaluarea victimei în cel mai scurt timp de la momentul identificării, astfel încât numărul de declarații, evaluări medicale/psihologice/sociale să fie reduse la minimum.

Compartimentele/furnizorii de servicii pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor asigură consiliere cu privire la riscurile de intimidare și răzbunare. Pentru evitarea riscului de intimidare și răzbunare, puteți beneficia de cazare temporară în centre rezidențiale

Dacă și după terminarea procesului penal starea de pericol se menține, atunci organele judiciare vor analiza oportunitatea includerii dumneavoastră în programul de protecție a martorilor, dacă acest lucru nu a avut deja loc.

În cazul în care ați fost victima traficului de persoane sau a violenței în cadrul relațiilor apropiate, a infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism sau a altor categorii de infracțiuni, sunteți prezumat victimă vulnerabilă și beneficiați de măsurile de protecție prevăzute de lege pentru martorii amenințați sau vulnerabili.

Va evalua cineva cazul meu pentru a se vedea dacă există în continuare riscul de a fi prejudiciat de sistemul de justiție penală (în timpul cercetării și al procesului)?

Da, cazul dumneavoastră poate fi evaluat. Spre exemplu, în situația în care sunteți victima anumitor categorii de infracțiuni (violență în familie, viol, agresiune sexuală etc.), veți fi audiat numai de către o persoană de același sex cu dumneavoastră, dacă solicitați acest lucru.

Totodată, reaudierea persoanei vătămate se va face numai dacă acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea procesului penal, evitându-se, astfel, ca și în cazul de mai sus, o victimizare secundară.

De asemenea, tot pentru a evita victimizarea secundară prin chemarea victimei la audieri repetate de către organul judiciar, legislația procesual penală prevede că audierea persoanei vătămate care a înregistrat o plângere cu privire la săvârșirea unei infracțiuni se desfășoară de îndată, iar dacă acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plângerii, fără întârzieri nejustificate.

În sediile instanțelor de judecată sunt amenajate săli de așteptare separate pentru victimele infracțiunilor.

Ce protecție există pentru victimele vulnerabile?

În situația în care sunteți victimă vulnerabilă, puteți beneficia de măsurile de protecție menționate anterior la răspunsurile referitoare la protecția martorilor.

Sunt minor - am drepturi speciale?

Dacă sunteți minor, victimă a exploatării, violenței, abuzului, neglijenței sau tratamentului neadecvat, precum și a oricărei alte infracțiuni, dumneavoastră sau orice altă persoană poate sesiza fapta poliției.

Dacă sunteți minor, sunteți considerat de la început ca fiind victimă vulnerabilă, autoritățile informându-vă cu privire la măsurile de protecție de care puteți beneficia.

În cazul copiilor victime ale violenței, evaluarea și acordarea serviciilor de sprijin și protecție prevăzute în prezenta lege se face de către compartimente specializate de intervenție în situații de abuz, neglijare, trafic, migrație și repatrieri organizate din cadrul direcțiilor generale pentru asistență socială și protecția copilului.

Minorii pot primi asistență din partea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.

Cu privire la copilul abuzat, neglijat sau supus oricărei forme de violență se poate dispune temporar măsura plasamentului de urgență la o altă familie, asistent maternal sau într-un centru special.

Dacă vi se solicită să vă prezentați în fața organelor de cercetare penală și aveți mai puțin de 14 ani, trebuie să fiți însoțit de părinți sau tutore. Dacă părinții ori persoanele sub a căror tutelă vă aflați sunt și ele implicate în procesul penal sau ar putea avea interesul să vă influențeze declarația, atunci audierea va avea loc în prezența unei rude sau a unei alte persoane desemnate de polițist/procuror/judecător.

De asemenea, organele judiciare pot decide ca la audiere să participe un psiholog care să vă ajute pe perioada audierilor. Puteți solicita acest lucru organelor judiciare.

Înregistrarea audierii este obligatorie, iar dacă acest lucru nu se poate efectua, se va consemna în cuprinsul declarației, cu indicarea motivului.

Totodată, puteți fi audiat în incinte special amenajate/adaptate, de către aceeași persoană, dacă acest lucru este posibil.

În ceea ce privește investigarea anumitor categorii de infracțiuni, audierea poate fi făcută de către o persoană de același sex cu dumneavoastră. Puteți fi însoțit și de o persoană aleasă de dumneavoastră.

Aveți dreptul la un reprezentant legal pe tot parcursul judecății. Dacă nu aveți un avocat, instanța vă va asista în găsirea unui apărător. În cazul în care familia nu poate asigura plata serviciilor avocatului, aveți dreptul la asistență juridică gratuită.

În cauzele privind infracțiuni de trafic de persoane, ascultarea minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se face în prezența a cel puțin unuia dintre părinți sau a altui reprezentant legal, fiind totodată obligatorie și citarea unui psiholog, respectiv a unui reprezentant al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

Un membru al familiei mele a murit în urma săvârșirii unei infracțiuni - ce drepturi am?

În această situație aveți calitatea de victimă a infracțiunii și beneficiați de toate serviciile de sprijin și protecție menționate anterior, inclusiv informare, consiliere psihologică, asistență juridică, îndrumarea către servicii medicale, de inserție/reinserție socială s.a.

Dacă sunteți soțul, copilul sau o persoană aflată în întreținerea celui decedat prin săvârșirea infracțiunilor de omor și omor calificat, prevăzute la art. 188 și 189 din Codul penal, precum și a infracțiunilor intenționate care au avut ca urmare moartea persoanei puteți beneficia de asistență juridică gratuită și compensații financiare din partea statului.

Puteți beneficia de asistență juridică gratuită și în cazul altor categorii de infracțiuni decât cele menționate anterior dacă venitul lunar pe membru de familie al victimei este cel mult egal cu salariul de bază minim brut pe țară stabilit pentru anul în care ați formulat cererea de asistență juridică gratuită.

Un membru al familiei mele este victima unei infracțiuni - ce drepturi am?

A se vedea informațiile menționate anterior.

Pot avea acces la mediere? În ce condiții? Voi fi în siguranță pe parcursul medierii?

Medierea este posibilă în cazul anumitor infracțiuni, care sunt considerate mai puțin grave de legea penală. Medierea poate fi aplicată doar dacă ambele părți sunt de acord. În timpul procedurilor de mediere, veți fi invitat/ă la discuții cu părțul, în scopul găsirii soluțiilor de reconciliere. O persoană numită mediator va facilita desfășurarea discuțiilor. Dacă, în urma discuțiilor, se ajunge la o înțelegere între dumneavoastră și făptuitor, vă puteți retrage plângerea și cazul este închis. Dacă nu se ajunge la reconciliere, procesul penal continuă, ca și cum medierea nu ar fi existat.

Unde pot găsi prevederile legislative care precizează drepturile pe care le am?

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare

Hotărârea de Guvern nr. 1.216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane

Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare

Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane

Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, cu modificările și completările ulterioare

Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare

Legea 682/2002 privind protecția martorilor, cu modificările și completările ulterioare

Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, cu modificările și completările ulterioare

Ultima actualizare: 04/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

2 - Denunțarea unei infracțiuni și drepturile mele pe parcursul cercetării sau al procesului

Cum pot sesiza săvârșirea unei infracțiuni?

În cazul în care sunteți victima unei infracțiuni, puteți sesiza fapta la poliție (sau parchet) în scris sau oral. De asemenea, puteți însărcina o altă persoană să sesizeze infracțiunea, dacă o mandatați în scris. Procura scrisă și semnată de dumneavoastră va fi atașată la dosar.

Plângerea se poate face de către unul dintre soți pentru celălalt soț sau de copilul major pentru părinți. În cazul minorilor, plângerea se formulează de către reprezentantul legal sau cu încuviințarea acestuia.

Dacă alegeți să faceți plângerea oral, trebuie să vă deplasați la sediul poliției. Ofițerul de poliție va transpune în scris plângerea dumneavoastră, o va înregistra și vă va ruga să o semnați. De asemenea, plângerile făcute în scris, trebuie semnate de dumneavoastră.

Plângerea trebuie să includă numele și prenumele, ocupația, domiciliul și o descriere cât mai amănunțită a faptelor. În măsura în care se cunoaște numele infractorului, acesta trebuie indicat în plângere, ca și orice dovadă în legătura cu evenimentul respectiv. În faza de urmărire penală, victima poate aduce și alte dovezi la dosar.

Dacă nu vorbiți sau nu înțelegeți limba română, puteți face plângerea în limba pe care o înțelegeți, iar aceasta va fi tradusă ulterior de organul judiciar. De asemenea, puteți solicita, în acest caz, ca, atunci când veți fi citat, să primiți citația și în limba pe care o înțelegeți.

Dacă sunteți victima violenței domestice, puteți solicita emiterea unui ordin de protecție provizoriu de către organul de poliție sau puteți solicita instanței de judecată emiterea ordinului de protecție. În acest sens, este nevoie să completați o cerere tip, care se depune la Judecătoria de la domiciliu. Cererea poate fi introdusă personal sau, dacă sunteți de acord, de către o persoană de la serviciile sociale care se ocupă cu violența în familie, de un procuror sau de un polițist.

Cum pot afla ce se întâmplă în cazul infracțiunii cu privire la care am făcut sesizarea?

După ce ați făcut plângere, dosarul va fi transmis de către organele de poliție către parchet unde dosarul va primi un număr unic.

După ce ați depus plângerea puteți afla care este stadiul urmăririi penale dacă faceți o cerere expresă în acest sens și indicați o adresă pe teritoriul României sau o adresă de poșta electronică (e-mail) sau mesagerie electronică la care informațiile să vă fie comunicate.

Dacă procurorul va decide să trimită cazul la instanță, aveți dreptul de a consulta dosarul la sediul instanței, în timpul fazei de judecată. De asemenea, veți fi citat la judecată.

Am dreptul la asistență juridică (în timpul cercetării sau al procesului)? În ce condiții?

Dacă sunteți persoană vătămată, aveți dreptul de a fi asistată de avocat sau reprezentată.

a. Pe tot parcursul procesului penal, aveți dreptul să fiți asistat de către un avocat ales și plătit de dumneavoastră. Dacă făptuitorul va fi condamnat, veți putea recupera de la acesta cheltuielile făcute cu avocatul.

b. Dacă doriți, puteți fi reprezentat pe tot parcursul procesului penal, cu excepția cazurilor în care prezența dumneavoastră este obligatorie sau este apreciată ca fiind necesară de procuror, judecător sau instanța de judecată, după caz (spre exemplu, pentru audiere).

c. În anumite cazuri, asistența juridică în cadrul procesului penal se poate acorda gratuit:

dacă procurorul sau judecătorul apreciază că nu vă puteți face singur apărarea, iar dumneavoastră nu aveți un avocat ales și plătit;

dacă sunteți minor și nu ați dobândit capacitate de exercițiu deplină (prin căsătorie sau printr-o decizie a unui judecător);

la cerere, dacă ați fost victima uneia dintre următoarele infracțiuni: tentativă la infracțiunile de omor sau omor calificat, vătămare corporală, o infracțiune intenționată care a avut ca urmare vătămarea corporală (Codul penal definește ce înseamnă această vătămare corporală), viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor, corupere sexuală a minorilor;

la cerere, dacă soțul, părinții sau persoanele în a căror întreținere vă aflați au decedat ca urmare a unei infracțiuni de omor, omor calificat, sau a unei alte infracțiuni intenționate;

la cerere și dacă ați fost victima unor alte infracțiuni decât cele enumerate, dacă venitul lunar, calculat pe membru de familie, este cel mult egal cu salariul de bază minim brut pe țară. Cererea pentru acordarea asistenței juridice gratuite se depune la tribunalul în a cărui circumscripție ai domiciliul.

În aceste cazuri, asistența juridică gratuită se acordă numai dacă ați depus o plângere/denunț la poliție sau parchet în termen de 60 de zile de la data săvârșirii infracțiunii ori după caz, de la data la care ați luat cunoștință de săvârșirea infracțiunii. În cazul în care v-ați aflat în imposibilitatea de a depune plângerea/denunțul, termenul de 60 de zile curge de la data la care a încetat starea de imposibilitate.

Dacă doriți să beneficiați de asistență juridică gratuită, este necesar să depuneți o cerere la procuror sau la instanță, după caz, care va face demersurile necesare. Asistența juridică gratuită este oferită până la încheierea procesului penal.

Pot să cer să mi se ramburseze cheltuielile (aferele participării la cercetări/proces)? În ce condiții?

Puteți solicita rambursarea cheltuielilor de judecată. Instanța va decide ce parte din cheltuieli vor fi rambursate și de către cine.

În cazul în care participați la proces ca persoană vătămată sau parte civilă (dacă acțiunea civilă a fost admisă), iar inculpatul va fi găsit vinovat de comiterea faptei (chiar dacă, din anumite motive, el nu va fi condamnat la executarea unei pedepse), acesta va fi obligat să vă plătească cheltuielile de judecată.

Pot să introduc o cale de atac dacă cercetările sunt finalizate și cazul nu este înaintat instanței?

Puteți face plângere împotriva deciziei procurorului de a nu trimite cazul în instanță, în termen de 20 de zile de când decizia v-a fost comunicată. Această plângere o veți adresa procurorului ierarhic superior celui care s-a ocupat de dosar.

Dacă plângerea a fost respinsă, vă puteți adresa cu o nouă plângere împotriva deciziei de respingere judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă să judece cauza.

Pot să mă implic în proces?

Vă puteți implica în procesul penal în următoarele moduri:

ca persoană vătămată

Dacă ați suferit o vătămare prin comiterea unei infracțiuni, puteți participa în proces în calitate de persoană vătămată, având o serie de drepturi procesuale, care vor fi detaliate mai jos.

martor

Dacă nu doriți să participați la procesul penal în calitate de persoană vătămată, trebuie să înștiințați despre aceasta organul judiciar care se ocupă de dosarul dumneavoastră, care, dacă apreciază necesar, vă va putea audia totuși în calitate de martor. Dacă sunteți citat pentru audierea în calitate de martor, sunteți obligat să vă prezentați și să declarați tot ceea ce știți despre faptă.

parte civilă

Dacă doriți recuperarea prejudiciului produs prin infracțiune, vă puteți constitui și parte civilă în cadrul procesului penal.

În general, audierile în fața instanței sunt publice și puteți participa indiferent de rolul pe care îl aveți. Totuși, instanța poate decide ca audierile să fie nepublice, atunci când sunt motive suficiente. În acest caz, veți putea participa doar dacă aveți statutul de persoană vătămată sau de parte civilă.

Prezența în fața instanței este obligatorie doar atunci când sunteți chemat pentru audieri (de exemplu, în calitate de martor).

Care este rolul meu oficial în sistemul de justiție? De exemplu, sunt considerat sau pot să aleg să fiu: victimă, martor, parte civilă, acuzator privat?

În sistemul de justiție, dacă ați fost victima unei infracțiuni, puteți avea unul dintre următoarele roluri:

Persoană vătămată

Dacă ați suferit o vătămare prin comiterea unei infracțiuni, puteți participa în proces în calitate de persoană vătămată, având o serie de drepturi procesuale, care vor fi detaliate mai jos.

Parte civilă

Dacă doriți recuperarea prejudiciului produs prin infracțiune, vă puteți constitui și parte civilă în cadrul procesului penal.

Martor

Dacă nu doriți să participați la procesul penal în calitate de persoană vătămată, trebuie să înștiințați despre aceasta organul judiciar care se ocupă de dosarul, care, dacă apreciază necesar, vă va putea audia totuși în calitate de martor. În acest caz, veți fi chemat la audieri și vi se vor solicita informații cât mai amănunțite despre incident. Prezența dumneavoastră la audiere este obligatorie dacă ați fost citat în acest sens.

Ce drepturi și obligații am în această calitate?

Dacă participați la procesul penal *în calitate de persoană vătămată/parte civilă*, aveți o serie de drepturi procesuale:

În cursul urmăririi penale:

aveți dreptul de a solicita repararea prejudiciului produs prin infracțiune. Pentru aceasta, trebuie să vă constituiți parte civilă în procesul penal sau să începeți o acțiune civilă, separat. Vă puteți constitui parte civilă în orice moment în faza de urmărire penală.

Pentru a avea calitatea de parte civilă în proces trebuie să faceți o cerere în acest sens, fie oral, cu ocazia audierii în fața polițistului sau procurorului, fie în scris, adresată polițistului sau procurorului care se ocupă de dosar. În cerere trebuie să indicați ce despăgubiri doriți să primiți, care sunt motivele și probele pe care le aveți.

Procurorul sau polițistul vă va informa, la prima audiere, cu privire la posibilitatea de a vă constitui parte civilă.

aveți dreptul de a solicita rambursarea cheltuielilor de judecată. Instanța va decide ce parte din cheltuieli vor fi rambursate și de către cine.

În cazul în care participați la proces ca persoană vătămată sau parte civilă (dacă acțiunea civilă a fost admisă), iar inculpatul va fi găsit vinovat de comiterea faptei (chiar dacă, din anumite motive, el nu va fi condamnat la executarea unei pedepse), acesta va fi obligat să vă plătească cheltuielile de judecată.

aveți dreptul să primiți informații privind desfășurarea anchetei, precum și, în cazul în care procurorul decide să nu trimită cazul în fața instanței, o copie a acestei decizii. Pentru aceasta, trebuie să faceți o cerere adresată polițistului sau procurorului care se ocupă de caz și să indicați o adresă pe teritoriul României, o adresă de email sau de mesagerie electronică la care să vă fie comunicate informațiile. În cazul în care procurorul va decide să trimită cazul în fața instanței de judecată, veți fi citat la judecată.

aveți dreptul la interpretare și traducere, dacă nu vorbiți sau nu înțelegeți limba română. Pe parcursul procesului penal, vi se va pune la dispoziție un interpret gratuit, în cazul în care nu vorbiți limba română.

pe parcursul procesului penal, aveți dreptul să fiți asistat de către un avocat. În anumite cazuri, (spre exemplu când procurorul apreciază că nu vă puteți face singur apărarea ori când sunteți minor și nu ați dobândit capacitate de exercițiu deplină, când ați fost victima unor anumite infracțiuni, când venitul este sub un anumit prag etc. – a se vedea răspunsul la întrebarea precedentă), veți beneficia de asistență juridică gratuită.

aveți dreptul de a fi reprezentat pe tot parcursul procesului penal, cu excepția cazurilor în care prezența dumneavoastră este obligatorie sau este apreciată ca fiind necesară de procuror, judecător sau instanța de judecată, după caz (spre exemplu, pentru audiere).

aveți dreptul de a consulta dosarul, dumneavoastră sau avocatul dumneavoastră. Această activitate se va desfășura însă cu respectarea anumitor reguli, care vi se vor comunica la registratura parchetului.

aveți dreptul de a fi chemat de polițistul sau procurorul care se ocupă de dosar, pentru a fi audiat. La audieri puteți cere să fiți însoțit atât de reprezentantul legal, atunci când acesta există, cât și de o persoană aleasă de dumneavoastră, a cărei prezență pe parcursul audierii considerați că v-ar ajuta. Acest lucru poate fi refuzat de către organul judiciar doar motivat.

Atunci când depuneți o plângere privind o infracțiune comisă împotriva dumneavoastră, organul judiciar este obligat să vă audieze de îndată. Dacă acest lucru nu este posibil, veți fi audiat ulterior depunerii plângerii, cât mai curând posibil.

Dacă ați fost victima unei infracțiuni de violență în familie, viol, alte tipuri de agresiuni sexuale, rele tratamente aplicate minorului, hărțuire, hărțuire sexuală, precum și în alte cazuri în care simțiți această nevoie pentru protejarea intimității, puteți cere ca audierea să se facă de către o persoană de același sex cu dumneavoastră. Organul judiciar poate refuza cererea doar pentru motive temeinice.

aveți dreptul de a propune probe, precum și de a formula orice alte cereri care țin de rezolvarea cauzei. Puteți face acest lucru cu ocazia audierii dumneavoastră sau separat, printr-o cerere adresată organului judiciar care se ocupă de dosarul dumneavoastră;

dacă făptuitorul a fost arestat preventiv și apoi eliberat, aveți dreptul de a fi informat cu privire la eliberarea sa. Cu ocazia primei audieri, veți fi informat asupra acestui drept și veți fi întrebat dacă doriți să primiți această informare cu privire la eliberarea făptuitorului. Puteți face plângere împotriva actelor efectuate în dosarul dumneavoastră. Această plângere o veți adresa procurorului de dosar, dacă actul este efectuat de polițist sau procurorului ierarhic superior, dacă actul este efectuat de procurorul de dosar.

Dacă ați făcut plângere împotriva unei decizii a procurorului de închidere a dosarului penal și aceasta a fost respinsă, vă puteți adresa cu o nouă plângere împotriva acestei soluții de respingere judecătorească de cameră preliminară.

În cursul judecății:

aveți dreptul de a solicita repararea prejudiciului produs prin infracțiune. Pentru aceasta, trebuie să vă constituiți parte civilă în procesul penal sau să începeți o acțiune civilă, separat.

Dacă în faza de urmărire penală ați participat ca parte civilă, vă puteți păstra același statut și în faza judecății.

Dacă nu ați făcut-o în timpul urmăririi penale, vă puteți constitui ca parte civilă în faza de judecată până la începerea cercetării judecătorești. Atunci când veți fi citat pentru primul termen de judecată, veți fi înștiințat asupra acestui lucru.

Cererea de constituire ca parte civilă poate fi făcută oral, în fața instanței sau în scris. Odată cu formularea cererii trebuie să indicați ce despăgubiri doriți să primiți, care sunt motivele și probele pe care le aveți.

aveți dreptul de a solicita rambursarea cheltuielilor de judecată. Instanța va decide ce parte din cheltuieli vor fi rambursate și de către cine.

În cazul în care participați la proces ca persoană vătămată sau parte civilă (dacă acțiunea civilă a fost admisă), iar inculpatul va fi găsit vinovat de comiterea faptei (chiar și în cazul în care din anumite motive, el nu va fi condamnat la executarea unei pedepse), acesta va fi obligat să vă plătească cheltuielile de judecată;

aveți dreptul la interpretare și traducere, dacă nu vorbiți sau nu înțelegeți limba română. Pe parcursul procesului penal, vi se va pune la dispoziție un interpret gratuit, în cazul în care nu vorbiți limba română.

pe parcursul procesului penal, aveți dreptul să fiți asistat de către un avocat. În anumite cazuri, (spre exemplu când procurorul apreciază că nu vă puteți face singur apărarea ori când sunteți minor și nu ați dobândit capacitate de exercițiu deplină, când ați fost victima unor anumite infracțiuni, când venitul este sub un anumit prag etc. – a se vedea răspunsul la întrebarea precedentă), veți beneficia de asistență juridică gratuită.

aveți dreptul de a fi reprezentat pe tot parcursul procesului penal, cu excepția cazurilor în care prezența dumneavoastră este obligatorie sau este apreciată ca fiind necesară de procuror, judecător sau instanța de judecată, după caz (spre exemplu, pentru audiere).

aveți dreptul de a consulta dosarul, dumneavoastră sau avocatul dumneavoastră. Această activitate se va desfășura însă cu respectarea anumitor reguli, care vi se vor comunica la registratura instanței.

aveți dreptul de a fi audiat cu ocazia dezbaterilor în fața instanței de judecată. Instanța vă va cita la termenul de judecată la care veți fi audiat și vi se vor pune întrebări cu privire la comiterea faptei. De asemenea, veți fi invitat să povestiți tot ce vă amintiți despre fapta respectivă.

aveți dreptul de a adresa întrebări inculpatului, martorilor și experților, cu ocazia audierii acestora.

aveți dreptul de a ridica excepții și pune concluzii în latura penală a cauzei.

aveți dreptul de a propune probe, precum și de a formula orice alte cereri care țin de rezolvarea cauzei;

dacă făptuitorul a fost arestat preventiv sau condamnat la executarea unei pedepse cu închisoarea, aveți dreptul de a fi informat cu privire la eliberarea sa.

Dacă nu ați cerut acest lucru cu ocazia primei audieri din cadrul urmăririi penale, când dreptul v-a fost adus la cunoștință, îl puteți cere și în faza de judecată, printr-o cerere adresată instanței, fie oral, cu ocazia audierii dumneavoastră, fie în scris.

după ce judecătorul va pronunța o hotărâre, această hotărâre vă va fi comunicată și aveți dreptul să introduceți apel împotriva ei.

Dacă sunteți implicat în procesul penal în calitate de persoană vătămată, parte civilă sau martor, aveți și o serie de obligații, care pornesc din necesitatea ca organele judiciare să afle adevărul în dosar, iar persoana care a comis o infracțiune să răspundă pentru aceasta:

obligația de a vă prezenta atunci când sunteți chemat de polițist, procuror sau judecător pentru a depune mărturie.

obligația de a declara tot ceea ce știți în legătură cu faptele investigate; trebuie să știți că, dacă faceți declarații mincinoase în fața organelor judiciare, puteți fi la rândul dumneavoastră cercetați și condamnați pentru infracțiunea de mărturie mincinoasă. Puteți refuza să dați o declarație dacă sunteți soțul sau o rudă apropiată a suspectului/inculpatului. De asemenea, puteți refuza să răspundeți la întrebări dacă acestea vizează un secret profesional pe care sunteți obligat să îl păstrați și care este opozabil prin lege organelor judiciare.

obligația de a comunica orice schimbare de adresă, pentru ca organele judiciare să știe unde să vă citeze și să vă trimită, pe viitor, informațiile referitoare la proces.

aveți obligația de a avea o atitudine civilizată și de a respecta solemnitatea ședinței de judecată. În caz contrar, instanța poate decide îndepărtarea dumneavoastră din sala de judecată.

Atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de judecată, aveți dreptul la măsuri de protecție, atunci când organele judiciare apreciază că vă aflați în pericol sau când ați fost victima unor anumite tipuri de infracțiuni, care vă pot afecta viața intimă sau demnitatea.

Este foarte important să știți că, dacă organele judiciare apreciază că sunteți în pericol ori că viața intimă sau demnitatea vă pot fi afectate din cauza informațiilor pe care le furnizați sau din alte cauze, pot lua, la cererea dumneavoastră sau din oficiu, unele măsuri pentru a vă proteja, cum ar fi:

supravegherea și paza locuinței sau asigurarea unei locuințe temporare;

însoțirea și asigurarea protecției dumneavoastră sau a membrilor familiei dumneavoastră în cursul deplasărilor;

protecția datelor de identitate;

audierea/ascultarea dumneavoastră fără a fi prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente.

nepublicitatea ședinței de judecată pe durata ascultării dumneavoastră;

În timpul fazei de judecată, atunci când apreciază că este necesar pentru protecția dumneavoastră, judecătorul poate decide ca ședința să nu fie publică.

Puteți cere și dumneavoastră judecătorului să declare ședința nepublică.

De asemenea, pe durata judecății, instanța poate interzice publicarea de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea dumneavoastră.

Dacă aveți *calitatea de martor*, puteți avea acces și la alte mijloace speciale de protecție a martorilor. Anunțați polițistul, procurorul sau judecătorul dacă apreciați că vă aflați în pericol și oferiți cât mai multe informații despre acest lucru.

Pot face declarații sau depune mărturie pe parcursul procesului? În ce condiții?

Da. Dacă nu ați optat pentru neparticiparea la proces, atât procurorul/polițistul, cât și judecătorul vă vor audia în calitate de persoană vătămată/parte civilă.

Procurorul sau polițistul vă va cita pentru a vă prezenta la sediul poliției/parchetului în scopul de a fi audiat, iar în faza de judecată veți fi citat la dezbateri, în timpul cărora veți fi, de asemenea, audiat.

Ce informații voi primi pe parcursul procesului?

În timpul urmăririi penale, puteți primi informații privind desfășurarea anchetei și o copie de pe decizia procurorului care conține informații referitoare la oportunitatea trimiterii cazului în fața instanței. Pentru aceasta, trebuie să faceți o cerere adresată polițistului sau procurorului care se ocupă de caz și să indicați o adresă pe teritoriul României, o adresă de email sau de mesagerie electronică la care să vă fie comunicate informațiile.

În faza de judecată veți fi citat la primul termen de judecată, cu mențiunea că vă puteți constitui parte civilă. La termenele următoare nu veți mai fi citat. Participând la ședința de judecată sau consultând dosarul, veți afla care este evoluția cazului și, de asemenea, care vor fi următoarele termene de judecată. Pentru termenele la care veți fi audiat, veți fi oricum citat.

După pronunțarea hotărârii, vi se va comunica o copie a acesteia.

Dacă nu înțelegeți limba română, minuta hotărârii (adică decizia luată de instanța de judecată, fără a cuprinde și motivarea pe larg a acesteia) vi se va comunica în limba pe care o înțelegeți. Motivarea vi se va comunica în limba română, iar dacă doriți traducerea acesteia veți putea apela la interpretul care v-a fost pus la dispoziție.

Voi putea să am acces la dosarele instanței?

Da, aveți dreptul de a consulta dosarul, personal sau prin avocat. Pentru aceasta este nevoie să vă prezentați la registratura parchetului sau instanței unde se află dosarul și să faceți o cerere în acest sens.

Consultarea dosarului se va desfășura însă cu respectarea anumitor reguli, care vi se vor comunica la registratură.

Aveți dreptul să primiți informații privind condițiile și procedura pentru a intra în programul de protecție a martorilor.

Ultima actualizare: 04/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

3 - Drepturile pe care le am după proces

Pot să introduc o cale de atac împotriva hotărârii pronunțate?

Procesul se încheie cu o hotărâre judecătorească (sentință) prin care față de inculpat pot fi dispuse următoarele soluții: condamnare, achitare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, încetarea procesului penal. Sentința va fi pronunțată în ședință publică. Dacă ați participat la proces ca persoană vătămată și/sau parte civilă, veți primi prin poștă o copie a hotărârii judecătorești.

Dacă nu sunteți mulțumit de soluția dată de instanță puteți face apel. Puteți introduce apel doar dacă ați avut calitate de persoană vătămată sau parte civilă în proces.

Dacă ați avut calitatea de martor, puteți face apel în ceea ce privește cheltuielile judiciare și indemnizațiile la care aveți dreptul.

Dacă sunteți persoană vătămată sau parte civilă, apelul se depune în decurs de 10 zile de la comunicarea copiei minutei hotărârii pronunțate.

Dacă aveți calitatea de martor, apelul poate fi introdus imediat după pronunțarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare și indemnizațiilor și cel mai târziu în 10 zile de la pronunțarea sentinței prin care s-a soluționat cauza sau, după caz, în termen de 10 zile de la comunicarea sentinței prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare sau indemnizațiilor.

Apelul se face în scris și trebuie semnat de dumneavoastră. Apelul va fi depus la aceeași instanța a cărei hotărâre se atacă.

După ce primește apelul, instanța îl va trimite instanței superioare, competentă să soluționeze dosarul. Hotărârea primei instanțe va cuprinde inclusiv informarea cu privire la calea de atac și termenul de introducere a acesteia.

Care sunt drepturile mele după pronunțarea sentinței?

Punerea în executare a hotărârilor penale se face după ce a fost finalizată judecarea apelului. Rolul dumneavoastră este încheiat în momentul punerii în executare a hotărârii judecătorești. Dacă ați fost inclus în programul de protecție a martorilor, puteți face parte în continuare din acesta, până când instanța decide că starea de pericol a încetat.

Am dreptul la sprijin sau protecție după finalizarea procesului? Pe ce durată?

Unele măsuri de sprijin sunt acordate pe durata procesului sau pentru un anumit termen, în timp ce altele sunt acordate în funcție de nevoile specifice ale victimei.

Asistența juridică gratuită a victimei unei infracțiuni se acordă pe tot parcursul procesului.

Dacă sunteți victima traficului de persoane puteți beneficia de o perioadă de recuperare și reflecție de până la 90 de zile, timp în care aveți dreptul la consiliere psihologică, asistență medicală și socială, medicamente, hrană, precum și cazare, la cerere, în centrele sau locuințele protejate și sunteți informat /ă cu privire la procedurile judiciare și administrative aplicabile.

Străinii cu privire la care există motive serioase să se considere că sunt victime ale traficului de persoane beneficiază, de asemenea, de o perioadă de recuperare și reflecție de până la 90 de zile, timp în care li se acordă, la solicitarea organului judiciar, tolerarea rămânerii pe teritoriul României și pot fi cazați în centre special amenajate. De asemenea, în timpul sau după expirarea perioadei de recuperare, acestora li se poate acorda un permis de ședere temporară pe teritoriul României.

În cazul victimelor violenței domestice, ordinul de protecție se emite pentru o durată de cel mult 6 luni.

În cazul martorului inclus în programul de protecție, măsura de protecție poate dura și după finalizarea procesului, însă la momentul încetării procesului este reanalizată schema de sprijin în vederea adaptării acesteia la noua situație. Durata este apreciată de către instanța de judecată.

Ce informații voi primi în cazul în care autorul infracțiunii este condamnat?

În cazul în care făptuitorul este condamnat, puteți avea acces la următoarele categorii de informații: tipul și durata pedepsei aplicate (pronunțarea hotărârii se face în ședință publică, iar aceasta vă va fi ulterior comunicată), informarea cu privire la evadarea, punerea în libertate în orice fel a acestuia, dacă ați solicitat această informare.

Voi fi informat dacă autorul infracțiunii este eliberat (inclusiv eliberat înainte de termen sau condiționat) sau a evadat din detenție?

Da, veți fi informat, dacă ați solicitat acest lucru atunci când ați fost întrebat de organele judiciare. A se vedea răspunsul de mai sus.

Voi fi implicat în luarea deciziei de punere în libertate sau de liberare condiționată? De exemplu, pot să fac o declarație sau să introduc o cale de atac?

Rolul dumneavoastră în procesul penal se încheie odată cu rămânerea definitivă a hotărârii instanței (de condamnare, achitare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, încetarea procesului penal).

Nu veți fi implicat în procedura punerii în libertate sau liberarea condiționată a făptuitorului.

Ultima actualizare: 04/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

4 - Despăgubiri

Care este procedura pentru a solicita despăgubiri din partea autorului infracțiunii? (de exemplu, intervenție în instanță, constituirea ca parte civilă sau o acțiune civilă)

Puteți solicita despăgubiri din partea făptuitorului prin constituirea dumneavoastră ca parte civilă în procesul penal. Acest lucru poate fi făcut până la începerea cercetării judecătorești. Organele judiciare au obligația de a vă aduce la cunoștință acest drept. Vă puteți constitui parte civilă fie în scris, fie oral, însă trebuie să menționați valoarea compensațiilor cerute, precum și motivele și probele pe care vă întemeiați cererea.

Cererea poate fi introdusă fie la parchet, fie la instanța care urmează să soluționeze cauza în fond.

Prin hotărârea de condamnare, instanța va dispune și cu privire la acordarea de despăgubiri din partea făptuitorului.

Dacă nu v-ați constituit parte civilă în procesul penal, puteți introduce o acțiune separată la instanța civilă pentru obținerea de despăgubiri.

Instanța a obligat autorul infracțiunii la plata de despăgubiri. Cum mă asigur că acesta îmi va plăti despăgubiri?

Existând o hotărâre judecătorească ce îl obligă la acest lucru, făptuitorul trebuie să plătească despăgubirile fără a mai fi nevoie de un demers din partea dumneavoastră. Dacă acest lucru nu se întâmplă, puteți solicita executarea silită.

Pentru aceasta, trebuie să mergeți la un executor judecătoresc cu hotărârea prin care vi se acordă despăgubiri. Acesta se va ocupa de executarea silită și vă va spune ce trebuie să faceți mai departe.

În cazul în care acesta nu plătește, este posibil ca statul să îmi plătească un avans? În ce condiții?

Statul vă poate plăti despăgubiri, în anumite condiții.

În situația în care făptuitorul este insolubil sau dispărut, statul vă poate acorda despăgubiri după formularea unei cereri de compensații financiare. Cererea trebuie introdusă în termen de un an. Data de la care începe să curgă acest termen diferă, în funcție de soluția dispusă de organele judiciare.

În situația în care făptuitorul nu este cunoscut, puteți introduce cererea de compensații financiare în termen de 3 ani de la data săvârșirii infracțiunii, dacă nu ați obținut repararea integrală a prejudiciului suferit de la o societate de asigurare.

Puteți face o cerere pentru acordarea unui avans din compensația financiară. Pentru acest lucru este necesar să depuneți, în primul rând, cererea pentru acordarea de despăgubiri financiare menționată. Solicitarea avansului se poate face odată cu depunerea cererii de acordare de despăgubiri sau ulterior acesteia, în cel mult 30 de zile. O altă condiție obligatorie pentru solicitarea avansului este să vă aflați într-o situație financiară precară.

În situația în care nu vă este aprobată cererea de despăgubiri, veți fi nevoit să returnați avansul primit. Veți depune cererea de compensație financiară la tribunalul în a cărui circumscripție domiciliați.

Am dreptul la despăgubiri de la stat?

Da. A se vedea răspunsul de mai sus.

Am dreptul la despăgubiri dacă autorul infracțiunii nu este condamnat?

În situația în care instanța penală lasă nesoluționată acțiunea civilă, puteți să introduceți o acțiune separată la instanța civilă pentru obținerea despăgubirilor. Dacă instanța penală decide că fapta nu există sau că ea nu este comisă de persoana împotriva căreia ați depus plângere, nu veți putea primi despăgubiri nici de la instanța penală, nici printr-un proces separat de la instanța civilă, deoarece această decizie are autoritate de lucru judecat și în fața instanței civile. Dacă nu v-ați constituit parte civilă, vă puteți adresa instanței civile cu o acțiune separată, chiar și după procesul penal sau în timpul acestuia, respectând termenele generale de prescripție.

Am dreptul la o plată de urgență până mi se soluționează cererea de despăgubiri?

Da, în anumite condiții. Puteți face o cerere pentru acordarea unui avans din compensația financiară. A se vedea răspunsul la întrebarea referitoare la plata avansului.

Ultima actualizare: 04/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

5 - Drepturile pe care le am în materie de sprijin și asistență

Pe cine pot contacta pentru a beneficia de sprijin și asistență dacă sunt victima unei infracțiuni?

Vă puteți adresa direcției generale de asistență socială și protecția copilului pe a cărei rază teritorială aveți domiciliul sau reședința și, de asemenea, direct unui furnizor privat ori public de servicii sociale, situație în care furnizorul are obligația de a informa, în scris, direcția generală.

În funcție de categoria de victime din care faceți parte, vă puteți adresa diverselor instituții.

Agenția Națională pentru Egalitatea între Femei și Bărbați (ANES)

Aceasta oferă diverse tipuri de servicii precum:

linie telefonică gratuită și anonimă destinată victimelor violenței în familie - Call Center cu program continuu, 24 h/24h, 7 zile din 7- 0800 500 333

servicii sociale specializate în cadrul Centrului de primire în regim de urgență pentru victimele violenței în familie

consilierea, informarea și îndrumarea victimelor violenței în familie.

Contact:

Adresă: Intrarea Camil Petrescu nr.5, Sector 1, București

Tel.: +4 021 313 0059

E-mail: secretariat@anes.gov.ro

<https://anes.gov.ro>

<https://anes.gov.ro/informatii-utile-pentru-victime/>

<https://anes.gov.ro/informatii-utile-pentru-victime/>

Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane (ANITP) din cadrul Ministerului Afacerilor Interne

Există 15 centre regionale pe schema curților de apel pe lângă fiecare Curte de Apel.

Aceasta oferă diverse tipuri de servicii precum:

pune la dispoziția cetățenilor o linie telefonică non-stop în scopul informării și sesizării unor potențiale cazuri de trafic de persoane: HelpLine 0.800.800.678

(apel național gratuit) sau +4.021.313.3100 (apelabil și din străinătate), programul de funcționare: L-V orele 08.00-16.00

informează autoritățile relevante despre posibilele cazuri de trafic de persoane

oferă asistență victimelor prin cele 15 centre regionale

Contact:

Adresa: Str. Ion Câmpineanu nr.20, etaj 5, Sector 1, București

Telefon: +40 21 311 89 82 / 021 313 31 00

Fax: +40 21 319 01 83

E-mail: anitp@mai.gov.ro

Website: <https://anitp.mai.gov.ro/>

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) din cadrul Ministerului Muncii și Justiției Sociale.

Aceasta poate furniza, prin intermediul structurilor sale teritoriale, servicii de ocupare și formare profesională pentru persoanele înregistrate aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv persoanelor care au fost victimele unor infracțiuni, în special victimelor traficului de persoane.

Contact:

Str. Avalanșei, nr. 20-22, sector 4, București, 040305

Telefon: +4 021 303 98 31

Fax: +4 021 303 98 38

e-mail: anofm@anofm.ro

Website: <https://www.anofm.ro>

Inspectoratul General al Poliției Române (IGPR)

Acesta are structuri teritoriale exclusiv la nivelul județelor din zona de frontieră și poate acorda sprijin, la solicitarea ANITP, pentru a asigura participarea victimei în anumite faze ale procesului penal.

Organele de poliție vă pot informa cu privire la drepturile de care beneficiați în calitate de victimă.

Totodată, prin structurile specializate din cadrul IGPR, poate fi oferită protecție fizică în timpul procesului.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adoptție (ANPDCA) din subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale

ANPDCA este instituția care asigură urmărirea și controlul aplicării și respectării reglementărilor din domeniul protecției drepturilor copilului și adopției, precum și coordonarea activităților desfășurate de persoane juridice de drept public sau privat în acest domeniu.

Sistemul de protecție a copilului este descentralizat, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) aflându-se în subordinea consiliilor județene, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

DGASPC oferă diverse servicii cum ar fi: evaluarea situațiilor de violență asupra copilului și oferirea/ facilitarea de servicii conform unui plan, evaluare complexă pentru copiii cu dizabilități, evaluare complexă pentru alte persoane cu dizabilități, ambulanța socială, telefon social, servicii sociale pentru prevenirea violenței domestice și a traficului de ființe umane, servicii sociale specializate în diverse instituții.

Contact: <http://www.copii.ro>

Organizații non-guvernamentale (ONG)

În domeniul traficului de persoane, care pot fi accesate din următorul link:

[Asociația de Dezvoltare a Practicilor Alternative pentru Reintegrare și Educație](#) - București

[Fundația Ușă deschisă](#) - București

[Asociația Generație Tânără România](#) - Timișoara

[Fundația People to people](#) – Oradea: Email: office@people2people.ro

[Fundația Micu Bogdan](#) - Brașov.: Email: office@fundatiamicubogdan.ro

În domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie care pot fi accesate din următorul link:

[Asociația TRANSCENA](#)

[Asociația ANAIS](#)

[Fundația PRETUIESTE VIATA](#)

[Fundația SENSIBLU](#)

[Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor](#)

[Rețeaua "Rupem tăcerea despre violența sexuală"](#)

[Asociația NECUVINTE](#)

[Asociația Touched România](#)

În domeniul protecției drepturilor copilului:

Salvați copiii

Adresa: Intr. Ștefan Furtună nr. 3, sector 1, 010899, București, România

Telefon: +40 21 316 61 76

<https://www.salvaticopiii.ro/>;

Alternative Sociale

Șoseaua Nicolina Nr. 24, Bl. 949, parter, Iași, 700722

Tel: +40 332 407 178

<https://www.alternativesociale.ro/>

Linie telefonică de urgență dedicată victimelor

Persoanele care au suferit o vătămare ce s-a cauzat printr-o infracțiune, pot sesiza și telefonic organele de poliție, prin intermediul sistemului național unic pentru apeluri de urgență – 112.

Linie telefonică gratuită și anonimă destinată victimelor violenței în familie - Call Center cu program continuu, 24 h/24h, 7 zile din 7- 0800 500 333.

Telverde Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane: 0800 800 678 apelabil gratuit din România și 0040213133100 apelabil din străinătate.

Programul de funcționare: L-V orele 08.00-16.00

Telefonul Copilului: 116111. Linie telefonică gratuită. Program de funcționare: L-D: 08.00 – 00.00.

Asistența acordată victimelor este gratuită?

Conform legislației române în vigoare, victimele infracțiunilor beneficiază de protecție și asistență în mod gratuit.

Ce tipuri de asistență pot primi de la serviciile sau autoritățile publice?

A se vedea răspunsurile de mai sus.

Ultima actualizare: 04/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.